

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

De Officiis vitæ contemplatiuæ. Cap. xxxj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

perbiam miserabiliter corruant, & à Domino, qui superbium Angelum sustinere nõ potuit, cum indignatione pellantur. Quare summopere omnibus virtus spiritualibus amplectenda est, sed illis præcipue qui ad diuinam familiaritatem aspirant. Nam excelsus Dominus, & humilia respicit, hoc est, oculis misericordie videt, & caelestibus benedictionibus ditat: superbis verò sua beneficia denegat, quia alta à longè cognoscit.

Psa. 137.
6.

Post acquisitionem tandem virtutù diuina præsentia exoptanda est, & facies Domini eximio conatu, & contentione, quarèda, ita vt huius vitæ festator in omnibus suis operibus dicere possit: Viuit Dominus in cuius conspectu sto. Nemo enim eius consuetudine vititur, quæ absentem esse cognoscit. Vnde qui Deum intus in animo præsentem non cogitat, haud quaquam poterit eius conuersatio lætari. Hæc iugis cogitatio Dei mirum est, quàm efficaciter animam ad contèplationem disponat. Quod certè Dominus per Zachariam euidenter expressit. Reuerfus (inquit) sem ad Sion, & habitabo in medio Ierusalem; & vocabitur Ierusalem ciuitas veritatis, & mons Domini exercituum, mons Domini sanctificatus. Reuertitur enim Dominus ad Sion, cum miseris animæ, suæ præsentia, & assidua memoriæ, ei desiderium immittit. Habitat in medio Ierusalem, cum iugem sui memoriam, diu desideratam, concedit, & se tamquàm in medio cordis habitantem videre permittit. Tunc vocabitur anima ciuitas veritatis, & mons sanctificatus, quia ad notitiam veritatis, per contèplationem effertur, & quasi templum Domini, in quo cultus eius viget, constituitur. Laboret itaque anima in adipiscenda ista memoria Dei, qua & timorem diuinum conseruans, & charitatem accendens, & iudicem omnium cogitationum, & operum astantem, & prospicientem considerans, nihil noxium, nihil vanum, aut otiosum admittet. Rebus autem vanis purgata, & creaturis vacua, Domini cogitatione sincerissima, & purissimo amore replebitur. Sex ergo collegimus adiumenta vitæ contèplatiuæ. Primum ex parte Dei, nimirum eius vocatio, qua nonnullas animas, imò & plarimas, ad hoc vitæ genus misericorditer trahit; quinque verò, ex parte nostra, non sine gratia, atq; adiutorio Dei. Ista autem sunt; puritas intentionis; amor silentij, & quietis; cura mortificationis; exercitatio virtutis; & assidua memoria Creatoris: sine quibus frustra enitetur quis interioribus studiis perseveranter intendere, & vitam contèplatiuam sine intermissione possidere.

Zachar.
8. 3.

De officiis vitæ contèplatiuæ.

CAPVT XXXI.

His adiumentis mens nostra disposita, ac præparata, poterit fructuosè vitæ contèplatiuæ officiis intendere. Quæ omnia Beatus Thomas Aquinas, more scholastico, partim docèdo, partim obiectionibus satisfacièdo, collegit. Huiusmodi autem sunt verbi Dei auditio, librorum spiritualium lectio: sacrarum literarum studium; rerum ad animum illuminandum, & perficiendum scriptio; diuinorum officiorum auscultatio; vocalis oratio, quæ horis canonicis, aut Sacrificio Missæ, aut alia quapiam oratione perficitur; & tandem exercitatio mentalis, quæ in cogitationem, meditationem, orationem, contèplationem, & affectum voluntatis diui-

D. Thom.
2. 2. q.
180. art.
3.

Asa, prolixam satis nobis materiam, suo loco scribendi, subministrat. Ista omnes functiones animæ, vitæ contèplatiuæ sint propriæ, ab amore Dei debent incipere (vt idem Beatus Doctor ait) & in eodem amore terminari. Hic namque diuinus amor, est omnis vitæ spiritualis principium, & finis, quare, quæ ab ipso non incipiunt, vel in ipsam amorem non tendunt, ad vitam contèplatiuam, quæ spiritualis vitæ pars est, haud quaquam spectabunt. Harum functionum animæ, quatuor priores, nempe, rerum sanctarum auditio, lectio, studium, & scriptio, animam, vt sciat quò tendere debeat, illuminant: diuinorum officiorum auscultatio mentem recreat, vocalis oratio exercet, & ad diuinum lumen recipiendum disponit: Cogitatio vocat, meditatio inuestigat, oratio impetrat, contèplatio saltat, & voluntatis affectu Deo nos coniungit, ac copulat. Verbum Dei auditum mouet, lectio docet, studium illustrat, scriptio lucem studio acquisitam perficit, vocalis oratio præparat, cogitatio colligit, meditatio eleuat, contèplatio mundat, & affectus mentem Deo infert, ac rebus diuinis assimilat.

D. Tho. 2.
2. q. 1. 80.
art. 1.

B Auditio verbi Dei est, cum prædicatores, aut alios de rebus spiritualibus loquentes, attentè atque humiliter audimus, eorumque sermones, vt ad res diuinas afficiamur, aure cordis percipimus. Quæ actio Mariæ, id est, vitæ contèplatiuæ est, & idèd sedens secus pedes Domini, audiebat verbum illius. Audiunt contèplatiui verba diuina, non vt intellectum curiositate pascant, non vt quæ audierint, vanè corâ aliis effundant, non vt loquendo, quæ non faciunt, scioli appareant; sed vt audita custodiant, & operatione perficiant; quia scriptum inueniunt: Beati qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud. Custodire, operari est, & virtutù exercitacione proficere. Vnde Bernardus. Sic serua sermonè Dei, quomodo melius seruare potes cibum corporis tui. Nã & ille panis viuus est, & cibus mentis. Panis terrenus dum in arca est, potest à fure tolli, potest à mure corrodi, potest vetustate corrumpi; vbi verò comederis illud, quid horù timeas? Hoc modo custodi verbum Dei, Beati enim, qui custodiunt illud. Ergo trahatur in viscera quadam animæ tuæ, trahatur in affectiones tuas, & in mores tuos. Comede bonum, & delectabitur in crassitudine anima tua. Ne oblitiscaris comedere panem tuum, ne exarescat cor tuum, sed adipe, & pinguedine repleatur anima tua. Si sic verbum Dei seruaueris, haud dubiù quin ab eo serueris. Breuiter explicat finem, & fructum auditionis verbi Dei, Ad hoc auditur, vt seruetur, ad hoc verò seruatur, vt ipsum nos à malo custodiat.

Lucæ. 10.
39.

Lucæ 11.
28.
Bern. ser.
5. de ad-
uentu
Dom.

Isaia. 55
2.

C Lectio est, cum sanctarum scripturarum paginas, aut sanctorum doctorum libros euoluimus, non solè, vt sciamus, sed vt spiritu proficiamus, & Dei voluntatem intelligentes, eam opere exequamur. In hoc quippe lectio ab oratione secernitur: Num cum oramus (inquit Augustinus) ipsi cum Deo loquimur; cum verò legimus, Deus nobiscum loquitur. Ita ergo legendum est, ac si Deum ipsum præsentem, & nos erudientem audiremus. Et sic illum lectionis fructum colligemus, quem idem pater Augustinus statim exposuit, cuius hæc est oratio. Geminum cõfert donum lectio sanctarum scripturarum siue quia intellectum mentis erudit, seu quia à mundi vanitatibus abstractum hominem ad amorem Dei perducit. Labor honestus est lectionis, & multis ad emundationè animi proficit. Sicut enim ex carnalibus escis alitur caro, ita ex diuinis eloquijs interior homo nutritur, & pascitur. Sicut psalmista ait: Quam dulcia faucibus meis eloquia tua Domine, super mel, & fa-

August.
ser. 112.
de tempo-
re.

Psal. 118.
103.

uum ori meo.] Sed ille beatissimus est, qui diuinas Scripturas vertit in opera.] Vt autem ex lectione istud emolumentū percipiamus, nō debet esse festina, sed lenta: non continua, sed oratione interrupta, nō humi repens, sed ita, vt in meditationem assurgat. Erit lenta, & quieta, si ex ea non tam scientiam quā affectum queramus, non tam intellectum erudire, quā voluntatem à malo subtrahere, & ad bonum incitare. Erit interrupta, si, cum volumē accipimus, non tātum lugere, sed etiam orare intendamus. Vnde Bonauentura ait: Hauriendus est saepe de lectionis serie affectus, & formandū inde oratio, quæ lectionem aliquando interrumpat. Hoc modo diuina lectio confert intelligentiam salutarem, & scientia, quæ pro virtute despicitur, per virtutem postmodū melius inuenitur.] Erit eleuata, si quod legimus, nō leuiter attingamus, sed attentē & profundē confideremus. Adhibet Hugo aptissimum huius eleuationis exemplum. Cū legimus, declina à malo, & fac bonum.] Accedit (inquit) meditatio lectioni. quare dixit prius; declina à malo, & postea, fac bonum? Causa, quia nisi prius mala recedant, non adueniūt bona. Ratio, sicut prius mala germina eradicantur, postea plantantur bona. Item, quare dixit, declina à malo? Quia in itinere occurrunt. Item, declina? Quia vbi fortitudine resistere non possumus, consilio, & ratione declinando euadimus. Item declinamus mala, vitando materiā peccati, vt pro superbia diuitias; pro incōtinentia abundantiam, pro concupiscentia speciem carnis; pro inuidia & contentione vitāda, amorē possessionis. Hoc est declinare. Itē, si quēadmodum omne malum declinandum præcipitur, sic omne bonum faciendum iubetur. Et sicut, qui non omne malum declinat, sic, qui non omne bonum facit, reus est. Sed si sic est, quis non est reus? Ergo ab omni malo declinare iubemur.] Optimus sanē legendi modus, quo veritas legitur, & eius pulchritudo desideratur. Qui ita, spiritualis lectionis cibum capit, vt quæ legit, ruminet, & attenta meditatione consideret, parum quidem leget, hoc est, non multas paginas euoluet, sed lecta in propriam substantiam affectus transmissa, non paruum ex lectione fructum percipiet.

Stadium est, cū sacras Scripturas addiscimus, aut alias scientias ad eius intelligentiam necessarias cōparamus. Quare Augustinus, vitæ contemplatiuæ ministeria pertractans, sic ait: Eligant sibi partem meliorem, vacent verbo, inhiant doctrinæ dulcedini, occupentur circa scientiam salutarem.] Sed habemus firmiorem sacrarum literarum, cui adhareamus, sermonem. Sapientia scribæ (inquit Ecclesiasticus) id est, sapientis, seu legis doctoris, in tempore vacuitatis percipienda est, & qui minoratur actus, hoc est, à vitæ actiuæ operibus elongatur, sapientiam percipiet. Nam qua sapientia replebitur, qui tenet aratrum, & qui gloriatur in iaculo, stimulo boues agitat, & cōuersatio in operibus eorum, & enarratio eius in filiis taurorum? Profectō nulla. Nam istæ externæ occupationes, licet valde necessariae, à contemplatione animū auocantes, scientiæ acquisitionem non admittent. Imō, & ipse Diuinus spiritus, contemplatiuorum vitam describens, non potestremo loco scientiæ studium collocauit. Sapientia (inquit) omnium antiquorum exquiret sapiens, ille scilicet, qui opificum exercitia posthabens ad diuinorum contemplationem anhelat; & in prophetis vacabit Narrationem vitiorum nominatorum conseruabit, & in versutias parabolarū simul introibit. Occulta prouerborum exquiret, & in absconditis parabolarū conuersabitur.] Quid enim est scripta

A antiquorum euoluere, prophetarum prædictiones addiscere, Sanctorum expositiones percipere, parabolarum obscuritates, ac sensuum mysticorum arcana inuestigare, nisi scientiæ studere, & intelligentiam ab ignorantis caligine liberatam, & scientiæ lumine decorare? Hoc excellentissimo addiscendi labore homo vtilissimè tempus consumit, & mirificè suam naturam perficit, quæ cū sit rationis capax, rationis operibus ad debitam sibi dignitatem euehitur. Hoc præstantissimo officio sibi ipsi consulit, dum, quæ sunt ad vitam, secundum præscriptum virtutis transigendam necessaria, cognoscit, & bono aliorum prospicit, dum ad alios iuandos, & instruendos aptus efficitur. Licet autem omnis scientiæ conuulsiō, quæ amore veritatis addiscitur, & in humanæ vitæ eruditionem ordinatur, vitæ contemplatiuæ possit attribui, sed præcipuè studium sacrarum Scripturarum, primum in hoc genere, & nobilissimum locum obtinet. Nam Scripturæ sunt à Deo ipso scientiæ fonte dictatæ, in finem æternæ felicitatis ordinatæ, Christi Saluatoris nostri mysteriis repletæ, cogitatione rerum cælestium, & arcanorum celsissimorum plenæ, omnium aliarum scientiarum dominatrices, & ad hoc, vt nos doceant, hortentur, consolentur, & exaudient institutæ. In his addiscendis religiosi suas curas ponant & secundum præceptum Domini, Scripturas scrutentur, in quarum obseruatione verè putant se vitam æternam habere.] In his euoluendis sua solatia constituent, ita vt possint illud Machabæorum dicere: Habentes solatio sanctos libros, qui sunt in manibus nostris.] Ab his tamquam ab ipso sermone Dei, benè sanctæque viuendi normam accipiant, & ita eis vacent, vt quæ didicerint, in actus suos, moreque transfundant. Ab his tandē remedia omnium suarum necessitatum accipiant. Optimè enim dixit Origenes: Et tu ergo, si verbum Dei, quod in Ecclesia prædicatur, tota fide, tota deuotione suscipies, fiet tibi ipsum verbum, quodcumque desideras. Verbi gratia, si tribularis, consolatur te, dicens: Cor contritum, & humiliatum Deus non spernit.] Si letaris pro spe futura, cumulat tibi gaudium, dicens: Letamini in Domino, & exultate iusti.] Si iracundus es, mitigat te, dicens: Desine ab ira, & derelinque indignationem.] Si in doloribus, sanatur te, dicens: Dominus sanat omnes languores tuos.] Si paupertate cōsumeris, cōsolatur te, dicens: Dominus alleuat de terra inopem, & de stercore erigit pauperem.] Sic ergo manna verbi Dei reddit in ore tuo saporem quemcumque volueris.] Miserrimum est sanē, eos religiosos, qui literis vacant, hanc vtilissimam, & præstantissimam scientiam digito dei exaratam, & Sanctorum Patrum lucubrationibus explicatam, relinquere, & alijs studijs semper insistere, quæ aut inutilia sunt, aut si vtilia, tamquam instrumenta ad intelligendas sacras literas debent ordinari.

E Scriptio est, cū res spirituales, aut ad spiritum ordinatas, quæ nostræ, & aliorum eruditioni deserviant, literis consignamus. Vnde bene Dionysius Richelius ait: Scribere nobile est monachi inter corporalia opus, quatenus, qui linguis prædicare, & docere nequimus, libris conscriptis legentes ediscimus, atque prædicandi eisdem materiā relinquamus.] Qui sapientiam, quam didicerunt, literis tradunt, meritō illud sapientiæ sibi possunt arrogare. Quam sine fictione didici, & sine inuidia cōmunicō, & honestatem illius non abscondo.] Neque obstat, quod in Ecclesiaste scriptum est. Faciēdi plures libros nullus est finis.] Hoc enim non ideo dicitur,

Tho. 2.
1. 80.
1.

10.

11.
v. ser.
le ad.
m

55

Eccles. 38.
25.

Eccles. 39.
1.

118.

Bonauent
in spec.
Discrip. p.
267.

Hugo. li.
bello de
moditat.

Ioann. 5.
39.

1. Mach.
12. 9.

Orig. bo.
7. in Exo.

Psal. 50.
19.
Psa. 31.
11.
Psal. 36.
8.
Deut. 7.
15.
Psal. 112.
7.

Dionys. li.
1. de vita
et sine
iur. arr.
1.

Sap. 7.
13.
Eccle. vlt.
12.

dicitur, quia labor scribendorum voluminum sit inutilis, sed quoniam sicut intellectus humanus nunquam veritatis inquisitione satiatur, ita nunquam a scribendo cessabit. Librorum ergo scriptio non habet finem: nam quamdiu Ecclesia durabit, non deerunt viri diligentes, & docti, qui libros scribant, & suarum meditationum memoriam posteris tradant: & habet finem, quia ad eruendam, elucidandamque veritatem, vel ad affectus promouendos dirigitur. Vel si alium intellectum sententia huius exoptas, accipe à Gregorio Episcopo Neocæsariensi, illo quidem insignium operum patratore, qui ita interpretatur. Cæterum verborum multorum nulla est utilitas, nec tibi vir, amice, auctor fuero, ut ea, quæ minus conuenit, inutili opera confcribas, ex quibus præter inanem laborem, nihil commodi percipiatur. Non ergo scribendorum librorum omnis labor reiicitur, sed inutilium rerum scriptio damnatur.

Auscultatio diuinorum officiorum est, cum viri spirituales horis canonicis, & aliis Ecclesiæ canticis reuerenter interfunt, quo ad diuinum amorem excitentur, & in desideria rerum cælestium effræntur. Quæ ex occupatione, quantam, tum in suauitatem, tum utilitatem magnus ille pater, & magistrorum magister Augustinus perciperet, ipse in hunc modum cum Domino colloquia miscens, declarat: Quantum fleui in hymnis, & canticis tuis, suaue sonantis Ecclesiæ tuæ, vocibus commotus acriter: Voces illæ influebant auribus meis, & eliquabatur veritas tua in cor meum, & ex ea fluuabat inde affectus pietatis, & curtebant lacrymæ, & benè mihi erat cum eis. Cassianus verò hunc fructum exaggers, manifestè dicit sanctos etiam cultores, cum psalmodiarum cantibus præsentibus aderant, in extasim rapi solitos, & ingenti diuini amoris igne succendi. Nulli gemitus (inquit) nulla suspiria, etiam adstantes impeditura promuntur, nulla vox absque sacerdotis prece concludentis auditur, nisi fortè hæc, quæ per excessum mentis claustra oris effugerit, quæque insensibiliter cordi subrepsit, immoderato scilicet atque intolerabili Spiritus feruore succensa: dum ea quæ ignita mens in semetipsa non præualeat continere, per ineffabilem quemdam gemitum ex intimis pectoris sui conclauibus, euaporare conatur. O vti nam nunc tanta præparatione religiosi ad chorum accedent, tanta attentione, & reuerentia canerent, ut sic à Domino visitari, & ad diuina rapi mererentur, sed cordis nostri tepiditas, & mentis distractio tanta est: ut quo loco Deum placare, & ad nos allicere debuissimus, ibi ipsum ad indignationem prouocantes, nostra socordia, à cœtu, & congregatione nostra repellamus.

Alii actus, qui subsequuntur, intimius ad vitam contemplatiuam spectant. Oratio enim vocalis est, quæ à mentis attentione progrediens, & eadem attentione, & reuerentia comitata, verborum compositione profertur. Nam si orem lingua (inquit Paulus) Spiritus meus orat, (id est, status oris mei, ut exposuit Anselmus) mens autem mea, sine fructu est. Quid ergo est, Oratio spiritus, oratio & mentis? psallam spiritu, psallam & mente: Et meritò quidem hæc vocalis oratio ab Ecclesia immobiliter custoditur, non solum, quia facilius est, & omnibus accommodata fidelibus, adhuc illis, quibus vel propria ruditate cogente, aut negotiis externis impediuntibus ad orationem mentalem aditus præcluditur, verum etiam perfectis viris præcipitur, tâquam valde fructuosa, quia omnium, siue imperfectorum, siue perfectorum corpora à Deo creata sunt, atque ad eò

A æquus est, ut cunctorum corpora ipsi tamquam Creatori subdantur, illum interpellent, à quo vitam & incolumitatem accipiunt, eis ob perpetua beneficia, offerant laudationis obsequia. Profecèd in cælesti patria, corpora Creatorem sunt vocibus laudatura. Nam exultabunt sancti in gloria, lætabuntur in cubilibus suis, exaltationes Dei in faucibus eorum. Quæ enim sunt cubilia Sanctorum, nisi cælestes illæ mansiones, in quibus Deum possidendo in æternum exultant? In his mansionibus fauces habent exaltationis plenas, quia ora sua in diuinis laudationibus laxant, & sui creatoris etiam ore carnali, beneficia prædicant. Quod & Iob significat, dicens: Deus non proiciet simplicem, nec porriget manum malignis, donec impleatur risu os tuum, & labia tua iubilo. Quo loco, Gregorius benè ait: Os risu impleri dicitur, & labia iubilo, quia in illa æterna patria, cum iustorum mens in exultationem rapitur, lingua in cantum laudis eleuatur. Qui quoniam tantum vident, quantum dicere non valent, in risu iubilant, quia non explendo resonant, quod amant. Quin & Beatus Augustinus: Quanta erit (inquit) illa felicitas, ubi nullum erit malum, nullum latebit bonum, vacabitur Dei laudibus, qui erit omnia in omnibus? Nam, quid aliud agatur, ubi neque vlla desidia cessabitur, neque vlla indigentia laborabitur, nescio. Admoneor etiam sancto cantico, ubi lego, vel audio: Beati qui habitant in domo tua Domine, in sæcula sæculorum laudabunt te. Omnia membra & viscera incorruptibilis corporis, quæ nunc videmus per vltimam necessitatem variis distributa, quoniam tunc non erit ipsa necessitas, sed plena, certa, seculæ felicitas, proficient in laudibus Dei. Si ergo ibi Deum verbis, & voce laudabimus, æquum est, ut in hac vita, in qua illius similitudinem cupimus, hymnis, & canticis ore prolatis, glorificemus.

Quinque actiones, quæ supersunt, sub oratione mentali continentur. Cogitatio enim est (ut inquit Richardus Victorinus) improvidus animi respectus ad euagationem pronus. Cum scilicet animus sine anticipatione aliqua, sine discursu, & sine mora, quasi in quodam transitu boni alicuius cognitione tægitur, quæ cognitio euestigio dilabitur. Meditatio est, improvidus animi obritus in veritatis inquisitione vehementer occupatus, quæ proprie ad ratiocinationem refertur, cum ex vno nobis noto, aliud incognitum penitus, aut minus notum elicimus. Oratio est, (ut dixit Damascenus) petitio decetium à Deo. Et quidem hæc, ut feruens sit, communiter ex meditatione progreditur. Nā postquam meditatione didicimus, quæ nobis fugienda sint, vel amanda, videntes non posse nos sine Dei fauore, aut malū fugere, aut bonum prestare, ad orationem pro auxiliis impetratio. ne festinamus. Contemplatio est, perspicax, & liberi animi contuitus, in res perspicendas, vsque quaque diffusus. Et optimè intuitus vocatur, quia discursu carens ad modum cuiusdam visionis perspicacissimè res cælestes intuetur. Hæc omnia ad id, quod postremo loco positum est, tendunt, nimirum ad voluntatis affectum. Omnis namque cognitio, quæ bono aliquo affectu non terminatur, insipida est, & ieiuna. Ad hoc igitur cogitamus bona, meditamur sancta, petimus vtilia, contemplamur cælestia, ut voluntatis affectibus tamquam ignibus inardescat. Ideo mens exercitatione mentali occupata, modò præteritorum peccatorum memoriā compungitur, modò de præsentibus defectibus erubescit, modò quæ in futurum perpetrare potest, exhorret. Iam aduersus passionem suas, & vanos amores indignatur; iam desi-

Gre. N. 6.
com. in
Eccles. ad
finem.

Aug. lib.
9. conf. 1.
c. 6.

Cassia. li.
2. de in-
finit. re-
num. c. 10

1. Cor. 4.
14.
Ansel. ibi.
ibidem.
15.

Psal. 149.
5.

Iob. 8. 20.
c. 21.
Gregor. 8.
mor. c. 31.

Aug. lib.
22. de ci-
uitate c.
30. ad
Marcel.

Psal. 83.
5.

Rich. 10.
de consp.
c. 4.

Damas.
lib. 3. de
fide c. 24.

derio virtutum allicitur; iam humilitatis, mansuetudinis, fraternæ charitatis, cæterarumque virtutum exercet actiones. Iam amat, iam sperat, iam se ipsam benignissimo Creatori offert; iam omnia sua illi donat; iam gratias agit, iam cum ingenti exultatione se diuinæ voluntati committit. Denique tanta pace interdum, & tranquillitate perfunditur, & tot aliis sanctis affectibus saginatur, vt nullo modo lingua carnis eos possit exprimere. Sed de his affectibus animus est suo loco latissime disputare, si Dominus, qui vitæ & mortis habet imperium, vitam concesserit, & obedientiæ onus scribendi opportunitatem non excluserit. Hæc de actibus vitæ contemplatiuæ non tam expressimus, quam pro necessitate materiæ breuiter prælibauimus.

Quod vita contemplatiua est propria religionum solitariorum, & hi quales esse debeant.

CAPVT XXXII.

ITAM contemplatiuam esse eorū religionum, qui in solitudinibus cænobia ex instituto cõstruxerunt, & à populis elongantur, cuiusmodi sunt, qui sanctorū patrum, Basilij, Hieronymi, Augustini, Benedicti, Brunonis, & Bernardi vestigiis inhaerent, nõ erit difficile comprobare. Ad quid enim hi populorū frequentias fugitant, & occupationū sollicitudines abiciunt, nisi vt sibi ipsis, & Deo intedant, ac more Angelorū diuinis laudibus, & contemplationi caelestium mysteriorum insistant? Omnis enim humana vita, quæ secundum virtutem instituitur, aut in externis virtutis operibus distinetur: aut in internis mentis functionibus occupatur, neque otio consumitur, quod est vniuersæ bonitatis excidium. Cùm ergo istorum religionum vita, operibus externis sit libera, consequens profectò est, vt mentis considerationibus sit addicta. Hoc autem significat Propheta regius in persona cuiuslibet monachorum, dicens: *Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, & volabo, & requiescam?* Pericula sæculi videns, ad vitam contemplatiuam vocatus, columbæ pennas ad fugiendum desiderat. Columba autem typus est Spiritus sancti. Quia vidi (inquit Ioannes) Spiritū descendentem quasi columbam de caelo, & mansit super eum. Nimirum super Christū Iesum: pennas autem huius innocentissimæ columbæ petere, quid est, nisi diuini Spiritus gratiam ad fugiendum postulare? Et quod anima his pennis instructa conuolabit, nisi in locum huic nostræ columbæ, cuius sunt pennæ, amicū, nec suæ puritati, & sanctitati minus gratum? Columba (vt ait Rupertus Abbas) sedet supra riuos aquarum: Ducet ergo animam pennis sapientiæ, vbi requiescat iuxta fluentia Scripturarum. Columba nihil viuum comedit, portauit igitur eam plumis intellectus, vbi nihil malè viuū, id est, id quod mundo viuūt, acceptet. Columba alienos pullos nutrit, feret itaque animam in eum locum per donum consilij selectum, in quo alienos filios, scilicet peccatores, qui recesserūt à Domino, precibus, & oratione sustentet. Colūba in petra nidificat, vnde illos, quos deligit, munere fortitudinis in petram extollet, petra autem erat Christus, in cuius vulneribus nidum suum tutissimum collocabūt. Columba grana candidiora colligit, quare animam

A
citra dubium impellet in eam regionem amœnissimam, in qua dono scienciæ grana virtutum candidissima coaceruet. Columba felle caret, eius ergo erit animam dono pietatis ab amaritudine sæcularium curarum auellere, & in loco diuinis amoribus accommodato constituere. Columba gemitum pro cātu habet, igitur vocabit animam in desertum, vbi gemitibus inenarrabilibus Christum exoret. Habitationem his proprietatibus decoratam requirit, qui ad requiescendum, pennas columbæ, quibus volet, exoptat. Quia tamen desiderium pauperum exaudivit Dominus, statim pauper iste penas columbæ deposcens, ingenuè fatetur se fuisse à Domino clementer auditum. Ecce (inquit) elongaui fugiens, & mansi in solitudine. In loco quidem columbæ gratissimo, in quem sæpissime animas columbinam simplicitatem amantes, deducit. Solitudo est, vbi istæ animæ, sacrarum Scripturarum pane nutriuntur, nihil quod mundo viuūt admittunt, peccatoribus opem ferunt, Christi vulneribus se meditando ingerunt, virtutum omnium perfectionem comparat, affectus sancti amoris colligunt, & orationibus assiduis suum Dominum interpellant. Sed ad quid, o pauper fugiens te elogasti: cuius causa in solitudine mansisti? Expectabā eū (inquit) qui saluum me fecit à pusillanimitate Spiritus, & tēpestare. Ad hoc sane in solitudine secessit, vt Domini aduentū expectaret, vt liberos suos, omnia mundana contēnendo, præcingeret, contēplationis lucernā in manibus teneret, & sic esset similis hominibus expectantibus Dominū suū quādo reuertatur à nuptiis. Hęc expectatio Domini, qui solitarios à pusillanimitate liberat, vt magna optare audeat, & à tempestate sollicitudinū eripit, ne eos à quiete contemplationis impediatur, vitam contemplatiuam indicat, quam debet tota suæ mentis contentione sectari. Sicut enim, qui sperat, illud cogitat, illud desiderat, illud loquitur, de illoque interrogat, cuius amore, & expectatione tenetur; ita vita hæc expectatio Domini dicitur, quia omnibus aliis curis sepositis in Deo cogitationes, desideria, affectusque constituit.

Quales igitur futuri sint isti vitæ contemplatiuæ amatores in solitudinibus sub cura prælati, & in consortio fratrum habitantes; licet nos eorū institutum non proficemur, tamen ex his, ad quæ anhelamus, cū singulis annis per aliquot dies curas deponimus, & in locum remotum secedimus, vt fordes peccatorum nostrorum lacrymis diluamus, & Deum pro modulo nostro contemlemur, possumus vtrumque coniectari. Proposito namque ante oculos prædicto huius vitæ fine, in cuius adeptione omnes suorum laborum nernos intendunt: à procuranda quiete, non solum corporis, sed multo magis mentis, huius institui iter incipiunt. Quies corporis est, vt in vno loco, scilicet in cella, aut in eremo solitarij quiescant. Quies verò mentis, vt omnem turbationem, omnem curam, omne desiderium, omnem rei creatæ memoriā à se remoueant, quasi nihil esset in mundo nisi solus Deus, quem sunt intentissimo feruore cordis amaturi. Ista quies est veluti officina, in qua ars contemplationis addiscitur, & omnium virtutum actus exercentur. Nam corpus per varia loca discurrens, sensus euagantes, & animus curis, desiderijq; distractus, qua ratione poterit suum contuitum in res caelestes desigere, & ad virtutū possessionem festinare? Iure optimo Beatus Ephrem magnus ille Ecclesiæ Edislenæ Diaconus, quieti mentis laudem magisterij virtutis ascribit. Inter alia enim, sic inquit. Posside autem, & mētis tranquillitatem, atque quietē, frater, pro muro munitif.

lino:

Psal. 54.
8.Psal. 54.
9.Luc. 12.
36.Ephrem.
lib. de pa
uientia,
c. com.
pani.